

УДК 617:378.14

*Б.О. Матвійчук, В.В. Михайлович, Я.З. Патер, І.М. Павловський***КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ ІНТЕРНІВ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ХІРУРГІЯ»***Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького*

У статті наведено основні засади навчання лікарів-інтернів за спеціальністю «хірургія» за кредитно-модульною системою навчального процесу.

Ключові слова: кредитно-модульна система навчання, інтернатура за спеціальністю «хірургія».

Інтернатура (первинна спеціалізація) є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників усіх факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації незалежно від підпорядкування та форми власності, після закінчення якої їм присвоюється кваліфікація лікаря-спеціаліста з певного фаху. Основною метою інтернатури є підвищення рівня практичної підготовки лікарів-інтернів у їх професійній готовності до самостійної лікарської роботи [4].

Інтернатура проводиться у формі очно-заочного навчання на кафедрах вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації і закладів післядипломної освіти та стажування в базових установах охорони здоров'я. Підготовка хірургів в інтернатурі проводиться за індивідуальними навчальними планами, опрацьованими на підставі типового навчального плану і програми інтернатури.

Основним завданням інтернатури є вдосконалення професійних навичок з основних розділів хірургії, вивчення клініки та діагностики хірургічних захворювань, методів консервативного та операційного лікування.

У вищих медичних навчальних закладах (ВМНЗ) України (в тому числі і закладах післядипломної освіти) запроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу України, впроваджено в університетську медичну освіту принципи Болонської декларації [1, 2, 3]. Із 2005-2006 навчального року затверджено новий навчальний план підготовки лікарів на основі кредитно-модульної системи, збільшено терміни підготовки фахівців в інтернатурі. Для подальшого розвитку української медичної освіти проведено перегляд та вдосконалення системи підготов-

ки спеціалістів, зокрема хірургів, в інтернатурі. Кредитно-модульна система організації навчання має стати базою і для післядипломної освіти. В основу навчальної програми покладено доказову медицину, звільнивши її від застарілого матеріалу.

Кредитно-модульна система навчання – це модель організації навчального процесу, в якій поєднано модульну технологію навчання і залікові кредити – одиниці виміру обсягу навчального матеріалу, засвоєного інтерном. Модуль – це задокументована завершена частина освітньо-професійної програми, що реалізується відповідними формами навчального процесу і завершується підсумковим контролем.

Європейська система перезарахування кредитів (ECTS – European Credit Transfer System) враховує одиниці виміру трудомісткості навчального навантаження інтернів. Заліковий кредит містить усі види навчальної діяльності интерна як аудиторної (лекції, практичні, семінарські заняття), так і самостійної – для засвоєння модуля чи блоку змістовних модулів, а також професійну клінічну підготовку на базах стажування, складання ліцензійно-інтегрованого іспиту “Крок-3”, державну атестацію інтернів. Нова структура навчального плану включає тривалість навчання 3 роки, тривалість навчального року 46 тижнів (69 кредитів).

Один навчальний тиждень складає 1,5 кредиту ECTS. Один кредит становить 24-30 годин. Під час занять на кафедрах виділяється 30 навчальних аудиторних годин і 15 годин в тиждень для самостійної роботи інтернів (1,5 кредиту). На базі стажування интернам передбачено 36-годинний робочий тиждень для са-

Таблиця.

Навчальний план підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Хірургія» на кафедрах ВМНЗ

Назва модуля	1 рік	2 рік	3 рік
Організація охорони здоров'я	30		
Клінічна анатомія та оперативна хірургія	18	24	18
Спеціальні методи дослідження в хірургії	30	30	
Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в хірургії	30		
Трансфузіологія та нутріціологія в хірургії	30		
Торакальна хірургія		60	30
Хірургія шлунково-кишкового тракту	210		
Хірургія печінки, жовчевих шляхів, селезінки і підшлункової залози		150	
Грижі живота	30		
Травма живота	30		
Малоінвазивна хірургія			30
Проктологія		60	
Хірургія ендокринної системи			30
Судинна хірургія			60
Невідкладна хірургія в урології та гінекології	60		
Хірургія дитячого віку			60
Онкологія			60
Нейротравматологія			30
Основи травматології та ортопедії			60
Опіки та відмороження			30
Хірургічна інфекція		90	30
Трансплантологія			30
Військово-спеціальна підготовка		30	
РАЗОМ	468	444	468
Військово-медична підготовка		12	
Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях		6	
СНІД та вірусні гепатити	6		
Радіаційна медицина		6	
Особливо небезпечні інфекції	12		
Клінічна імунологія	12		
Туберкульоз		6	
Медична інформатика	6		
РАЗОМ	36	30	
Річний підсумковий контроль	6	6	
Крок-3			6
Іспит і заключна конференція			6
РАЗОМ	510	480	480

мостійної роботи під керівництвом безпосереднього керівника (1,5 кредиту).

Програма інтернатури за спеціальністю «Хірургія» складається з 23 модулів і 8 додаткових програм (див. табл.). Модулі кратно відповідають цілому кредиту або його половині. Під час навчання на кафедрах ВМНЗ найменший модуль дорівнює 1,5 кредиту, найбільший – 7 кредитам. Крім цього, за час практичної лікарської діяльності на базі стажування кожен інтерн повинен набрати від 3 до 9 кредитів за один модуль в залежності від його обсягу. Кожен модуль складається з невеликих за обсягом і з'єднаних за змістом частин – 68 змістовних модулів, які мають наскрізну нумерацію у межах усієї програми. Змістовний модуль – це система навчальних елементів (тем), які поєднані за ознакою відповідності певному обсягу навчальної інформації, що має самостійну логічну структуру та зміст. Навчальний елемент (тема) – мінімальний обсяг навчальної інформації, що зберігає властивості навчального об'єкта. Тема має наскрізну нумерацію в межах модуля. Для кожного змістовного модуля на підставі кінцевих цілей формулюються певні професійні вміння і навички з точки зору професійної діяльності.

Типовим навчальним планом трьохрічної підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Хірургія» передбачено навчання на кафедрі хірургії та суміжних кафедрах ВМНЗ впродовж 12 місяців (49 тижнів) та їх підготовка на базі стажування впродовж 21 місяця (89 тижнів).

Виконання 4-20 модулів навчальної програми інтернами на базі стажування досягається шляхом їх практичної лікарської діяльності під керівництвом безпосереднього керівника інтернів у спеціалізованих відділеннях згідно навчального плану, в якому вказано кількість тижнів роботи лікаря-інтерна у кожному із відділень баз стажування та відповідна кількість залікових кредитів. При відсутності в базовій лікувально-профілактичній установі деяких спеціалізованих відділень, зазначених в навчальному плані, необхідно використати відповідні відділення інших лікувально-профілактичних установ. Певні розділи 1-3 модулів навчальної програми інтерни оволодівають під час роботи у відділеннях за профілем.

Розподіл навчального часу в межах зміс-

товних модулів та поділ їх на навчальні елементи на кожний рік здійснено в структурованому навчальному плані та тематичних планах лекцій, практичних і семінарських занять для основної та суміжних кафедр.

Кожному викладачу необхідно досконало вміти структурувати навчальну програму на модулі і навчальний матеріал за змістом; виражати їх у залікових кредитах, використовувати рейтингову шкалу оцінок успішності; розробляти і застосовувати стандартизований контроль теоретичної і практичної підготовки; визначати форми самостійної роботи інтернів, виходячи із стандартів, представлених в освітньо-кваліфікаційній характеристиці лікаря-спеціаліста-хірурга і на засадах доказової медицини.

На початку навчання всі інтерни повинні бути ознайомлені з принципами побудови навчального плану та оцінки їх знань. За весь період спеціалізації в інтернатурі лікар-інтерн повинен оволодіти певним переліком практичних навичок і операційних втручань. В цьому переліку передбачено три рівні засвоєння матеріалу: 1-й рівень (+) – ознайомлення з суттю практичної навички; 2-й (+ +) – уміння застосовувати набуті знання і навички в курації хворих, виконувати найбільш типові операції чи їх окремі етапи; 3-й (+ + +) – уміння самостійно застосовувати набуті знання та навички в обстеженні, діагностиці та лікуванні хворих.

Залежно від структури і умов роботи закладу післядипломної освіти, певні модулі програми можуть викладатись на спеціалізованих кафедрах або на кафедрах, де викладаються основні курси програми. У разі необхідності, враховуючи рівень базових знань, регіональну патологію, актуальність та специфіку завдань охорони здоров'я регіону та інші обставини, кафедра може вносити корективи та доповнення в навчальні плани.

Найважливішою умовою навчання за модульним принципом є активне здобування знань інтернами шляхом власного пошуку та самостійної роботи, що позначається на глибині і якості здобутих теоретичних знань та практичних навичок.

**КРЕДИТНО-MOДУЛЬНА СИСТЕ-
МА ОБУЧЕННЯ ІНТЕРНОВ ПО СПЕ-
ЦІАЛЬНОСТІ «ХІРУРГІЯ»**

*Б.О. Матвійчук, В.В. Михайлович,
Я.З. Патер, І.М. Павловський*

В статье представлены основные принципы обучения врачей-интернов по специальности «хирургия» согласно кредитно-модульной системе учебного процесса.

Ключевые слова: кредитно-модульная система обучения, интернатура по специальности «хирургия».

**CREDIT-MODULAR SYSTEM OF EDU-
CATION OF INTERNS IN SURGERY**

*B.O. Matviichuk, V.V. Mykhailovych,
Ya.Z. Pater, I.M. Pavlovskiy*

The article presents the basic principles of education of interns in “surgery” of credit-modular system of educational process.

Keywords: credit-modular system of education, internship in “surgery”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зіменковський Б.С. Вища медична освіта і Болонський процес / Б.С. Зіменковський, М.Р. Гжегоцький, І.І. Солонинко – Львів, 2004. – 200 с.
2. Медична освіта у світі та в Україні / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волос овець [та ін.] – Київ, Здоров'я, 2005. – 383 с.
3. Систематизація навчально-методичної роботи в контексті Болонського процесу на кафедрах післядипломної освіти вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації: Навчальний посібник / за ред. Є.Х. Заремби – Львів: ЛА Піраміда, 2009. – 192 с.
4. Типовий навчальний план і програма спеціалізації (інтернатури) випускників вищих медичних навчальних закладів, медичних факультетів університетів зі спеціальності “Хірургія”. – Київ, 2006. – 44 с.

Стаття надійшла 24.02.2011